

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І АУДИТУ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШТЕФАНА ЧЕЛ МАРЕ (М. СУЧАВА, РУМУНІЯ)
ТРАНСІЛЬВАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (М. БРАШОВ, РУМУНІЯ)
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ, РЕГІОНОМ, СУСПІЛЬСТВОМ: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

Чернівці
24-25 листопада 2016 року

УДК 330.53+504.03+65+330.46+33.2.122
ББК 65.052+20.18+65.0486
Е 45

Еколого-економічна система управління підприємством, регіоном, суспільством: обліково-аналітичні аспекти: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, м. Чернівці, 24-25 листопада 2016 р. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2016. – 248 с.

ISBN

У збірнику розглянуто актуальні питання, що стосуються обліково-аналітичних аспектів еколого-економічної системи управління підприємством, регіоном, суспільством. Висвітлено стан та перспективи розвитку обліково-аналітичного забезпечення еколого-економічного управління підприємницькою діяльністю в контексті соціальної відповідальності бізнесу.

Обґрунтовано рекомендації щодо соціально-економічних та правових аспектів екологічного розвитку регіону; удосконалення і розвитку обліку, економічного аналізу та звітності екологічної діяльності суб'єктів господарювання; впровадження принципів «зеленої економіки» та розвитку екоаудиту і екотуризму як чинників сталого розвитку регіону; фінансових аспектів еколого-економічного регулювання та моделювання еколого-економічних систем; формування маркетингової стратегії екологічного розвитку регіону.

Розраховано на науковців, фахівців, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються проблемами обліково-аналітичного забезпечення еколого-економічного управління підприємством, регіоном, суспільством.

Відповідальні за випуск: *С.Д.Лучик;*
К.Л.Багрій

Комп'ютерний дизайн і макетування: *С.О.Галамашевич;*

Роботи публікуються в авторській редакції

Відповідальність за достовірність фактів, статистичної інформації, власних імен, цитат та інших відомостей, наданих у рукописах, несуть автори публікацій.

ISBN

© ЧТЕІ КНТЕУ, 2016

Підписано до друку 23.11.2016 р.

Конон Багрій, к.е.н., Олена Вінтоняк,

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Чернівці

ЕКОЛОГІЗОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Однією з найбільш актуальних тенденцій інноваційного розвитку економіки стає екологізація всіх сфер суспільного життя, що знаходить своє відображення і в формуванні обліково-аналітичної інформації. Під екологізацією розуміється закономірний процес поступового впровадження концепції сталого розвитку та збереження навколишнього середовища в усі сфери фінансово-господарської діяльності: законодавчу, управлінську, економічну, наукову, освітню.

Взаємозалежності і взаємовпливу таких категорій, як «економіка» і «екологія», в системі соціально-економічних відносин сприяє процес екологізації економічного аналізу в рамках формування обліково-аналітичної інформації, який модифікується в так званий еколого-економічний аналіз. Метою еколого-економічного аналізу в широкому сенсі є пошук резервів і вироблення управлінських рішень, спрямованих на підвищення економічної та екологічної ефективності природоохоронної діяльності і досягнення параметрів стійкого розвитку підприємства в цілому [1, с.9].

Ефективність еколого-економічного аналізу, на нашу думку, можлива лише в тому випадку, якщо він буде функціонувати як невід'ємна частина екологізованої системи обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємства, елементи якої представлені на рис. 1.

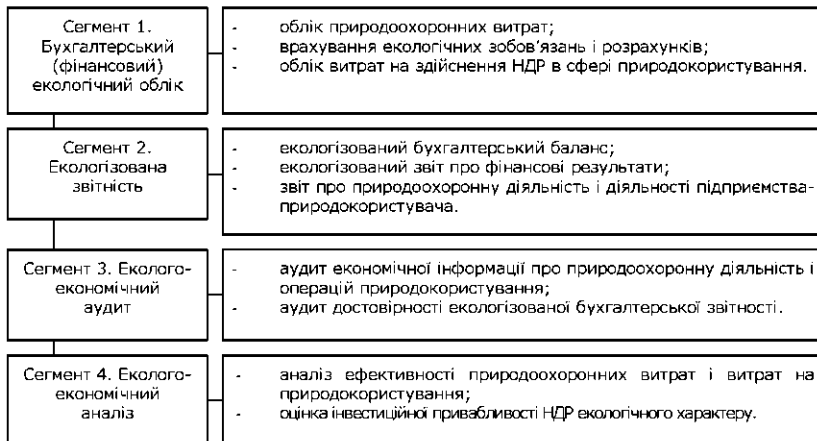

Рис. 1. Екологізована система обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємства

Базою для здійснення еколого-економічного аналізу виступає екологічна інформація, яка повинна поступово виводитися на ринок в такому ж обсязі, в якому там присутня економічна інформація, а також ставати інструментом мотивації інвесторів і споживачів. Цьому процесу повинна сприяти прозорість екологічної звітності всіх підприємств і всіх видів господарської діяльності. Сутність економічного механізму природокористування, що забезпечує стимулювання вкладення коштів в екологічну безпеку виробничої діяльності, міститься в наступній схемі: «зниження навантаження на навколишнє середовище – підвищення інвестиційної привабливості – підвищення інноваційного потенціалу – нове зниження навантаження на навколишнє середовище». Одним з елементів такого механізму і, відповідно, об'єктів бухгалтерського обліку є екологічні витрати або вкладення в екологічну безпеку підприємства.

Розвиток системи еколого-орієнтованого обліку має супроводжуватися відповідною трансформацією форм бухгалтерської звітності, де узагальнюється інформація про економіко-екологічні процеси, що протікають на підприємстві. Дані про рух матеріальних потоків, а також про виникаючі в зв'язку з цим екологічні витрати і доходи організації з первинних документів переносяться в накопичувальні відомості і облікові реєстри, далі їх підсумки служать підставою для записів у головну книгу і оборотно-сальдову відомість за синтетичними рахунках, що є джерелом інформації для складання бухгалтерського екологізованого балансу.

Узагальнена екологічна інформація в цілому по організації, що включається в еколого-орієнтований баланс, складається на підставі традиційної структури бухгалтерського балансу, але з виділенням екологічних позицій. Відображення динаміки екологічної складової господарської діяльності в спеціалізованих формах звітності підприємств дозволить розширити межі традиційного бухгалтерського обліку та дати можливість більш повно і об'єктивно враховувати вплив їх діяльності на навколишнє середовище. Даний еколого-орієнтований обліковий підхід забезпечує інтеграцію звітності за економіко-екологічними показниками в загальну структуру річного звіту, визначивши її як систему взаємопов'язаних і узагальнених показників у вартісній оцінці масштабів забруднення навколишнього середовища і пов'язаних з цим екологічних витрат суб'єктів господарювання. Більш того, це дасть реальне уявлення про доходи, отримані від природоохоронної діяльності, і витрати на впровадження ресурсозберігаючих технологій.

Таким чином, екологізований баланс підприємства вирішує кілька інноваційних задач.

По-перше, екологізована звітність дозволить виокремити витрати на природоохоронні заходи з загального складу витрат підприємства та надасть зовнішнім користувачам можливість зіставлення інформації про

еколого-економічний стан різних підприємств в рамках однієї або декількох галузей діяльності.

По-друге, еколого-орієнтований баланс здійснює перехід до побудови відрегульованих показників екологічної діяльності підприємств і закладає основи побудови екологічно скоригованих макроекономічних умов розвитку економіки.

По-третє, наявність екологізованої звітності забезпечує більш якісний оперативний контроль діяльності підприємств і облік фінансування природоохоронних заходів.

І, нарешті, екологізований баланс сприяє ефективному здійсненню еколого-економічного аналізу та прийняттю управлінських рішень на підставі даних, скоригованих з урахуванням екологічних факторів.

Список використаних джерел:

1. Белоусов, А. И. Курс эколого-экономического анализа / А. И. Белоусов. – М. : Инфа-М, 2010. – 160 с.

Наталія Скрипник, к.е.н., Тетяна Арсенчук,
Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Чернівці

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Облік екологічної діяльності належить до числа новітніх питань бухгалтерського обліку та звітності. Незважаючи на те, що реальні кроки в галузі екологічного обліку та звітності були зроблені міжнародною бухгалтерською спільнотою понад десять років тому, в Україні й донині ця галузь обліку залишається практично не дослідженою.

Питанням накопичення та використання інформації щодо навколишнього середовища (екологічної інформації) присвячено ряд праць вітчизняних і зарубіжних вчених економістів. Вагомий внесок у розвиток теорії та методології обліку і звітності екологічної діяльності здійснили: В.М. Жук, І.В. Замула, Н.І. Беренда, О.В. Ільчева та інші. Зокрема В. М. Жук вважає, що поняття екологічний облік не набуло остаточного осмислення і логічної завершеності як комплексно сформованої системи знань в економіко-екологічній теорії та практиці [1].

У процесі аналізу наукової літератури виявлено, що єдиного визначення екологічного обліку немає. На нашу думку, найбільш влучно поняття екологічного обліку визначено як систему виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення і підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства у сфері природокористування з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам для прийняття оптимальних рішень [2].

Екологічні проблеми безпосередньо впливають на виробничо-господарську діяльність підприємств та їх фінансовий стан. Як свідчить